

NÄHTÄVYYDET JA KÄYNTIKOhteet

HAMINA BASTIONI

Haminan linnoitukseen kuuluvan Keskusbastionin rakensivat venäläiset 1800-luvun alussa hollantilaisyyntyisen kenraali Peter van Suchtelenin suunnitelmien mukaisesti. Hamina Bastioni muodostettiin vuonna 1998 mittavan restaurointityön jälkeen, kun Bastioniholvit, 58 kasemattia, varustettiin nykyajan tekniikalla ja Bastioni-kenttä katettiin Euroopan suurimmalla kesäajan telttakatoksella. Muun muassa Hamina Tattooon tapahtumapaikkana tunnettu Hamina Bastioni tarjoaa suurellekin tapahtumalle arvoisensa puitteet ja mieleenpainuvia elämyksiä.

KAUPUNGINMUSEO

Kadettikoulunkatu 2 b
Museo sijaitsee noin vuonna 1760 valmistuneessa rakennuksessa. Tässä ”Katarina palatsissa” Venäjän keisarinna Katarina Suuri ja Ruotsin kuningas Kustaa III kävivät kolmen päivän ajan neuvotteluja kesällä 1783. Kaupungin-museo muutti taloon vuonna 1957. Esillä on linnoituskaupungin värikästä historiaa esittelevä perusnäyttely sekä vaihtuvia näyttelyitä. Yläkerran tila on tunnelmalinen ympäristö erilaisille työpajoille ja tapahtumille, ja sitä vuokrataan kokoustilaksi myös ulkopuolisille.
Avoinna: kesä-elokuu ti, to-su 10-16 ke 12-18, vapaa pääsy syys-toukokuu to-la 12-16 ke 14-18, vapaa pääsy

KAUPPIAANTALOMUSEO

Kasarminkatu 6
Kauppiaantalomuseo on kulttuurihistoriallisesti arvokas, vuonna 1841 valmistunut hirsirakennus. Sen pihapiirissä on piharakennuksia, joista viimeiset rakennettiin 1870-luvulla. Talossa ja pihapiirissä on asunut ja työskennellyt eri alojen käsityöläisiä sekä viimeisenä talossa kauppa-pitänyt kauppiasperhe Muravjev. Talo avattiin museona 1970-luvun lopulla. Museo esittelee 1900-luvun alun suomalais-venäläistä kauppiasperinnettä vanhoine puoteineen sekä käsityöläisen arkista elämää pihapiirin asuntoineen ja talousrakennuksineen. Osa piharakennuksista on avoinna yleisölle. Perusnäyttelyn lisäksi museossa järjestetään pääsiäis- ja joulunäyttelyt sekä tapahtumia.
Avoinna: kesä-elokuu ti, to-su 10-16 ke 12-18, vapaa pääsy muulloin avoinna näyttelyiden aikana sekä ryhmille tilauksesta

RUUK-MUSEO

Kadettikoulunkatu 8
Museo esittelee Reserviupseerikoulun ja sen oppilaskunnan perinnettä 1920-luvulta alkaen.
Avoinna: kesä-elokuu ti-su klo 10-16 talvella tilauksesta

PYHIEN APOSTOLIEN PIETARIN JA PAAVALIN ORTODOKSINEN KIRKKO

Raatihuoneentori 2
Pietarin ja Paavalin kirkko Haminaan vuonna 1837 rakennettu seurakunnan pääkirkko on pyhitetty pyhiin apostolien Pietarin ja Paavalin muistolle.
Avoinna: kesä-elokuu ti-su klo 12-16

MARIAN KIRKKO JA KIRKKOMUSEO

Pikkuympyräkatu 36
Neitsyt Maarialle pyhitetty keskiaikainen kivikirkko lienee rakennettu nykyiselle paikalleen ennen vuotta 1396. Kirkko on tuhoutunut ja korjattu useita kertoja. Nykyisen ulkoasunsa se sai Haminan palon (1821) jälkeen C.L. Engelin piirustusten mukaan, jolloin siihen rakennettiin kellotorni. Viimeisin kirkon kunnostustyö valmistui vuonna 2013. Arkkitehti Ulla Raholan johtamassa uudistuksessa kirkkoon haluttiin palauttaa 1800-luvun henkeä. Kirkon tornia koristaa vehkalahtelaisen taiteilija Sulo Mäkelän korkokuva vuodelta 1964. Kirkon esineitä 1700-luvulta alkaen on nähtävissä museohuoneessa kirkon eteläsiivessä.
Avoinna: kesä-elokuu klo 11-15.
Aukioloaikoina kirkossa palvelee opas.

JOHANNEKSEN KIRKKO

Raatihuoneentori 10
Carl Ludvig Engelin suunnittelema Johanneksen kirkko palveli alkuaan Haminan ruotsinkielistä väestönsosaa. Kirkko on saanut nimensä Johannes Kastajan mukaan ja se vihittiin käyttöön juhannuspäivänä 1843. Altaritaulu esittää Kristuksen ylösnousemusta ja sen on maalannut B.A.Godenhjel. Kirkon vanhin esine on Raamattu vuodelta 1703. Kastemaljan yläpuolella oleva kirkkolaiva on peräisin Koivistolta. Kirkkopuistossa on sankarihauta-alue ja mm. talvi- jatkosodassa kaatuneiden sekä Karjalaan jääneiden muistomerkit sekä Haminan rauhahan 1809 muistokivi.
Avoinna: kesä-elokuu klo 10-15.
Aukioloaikoina kirkossa palvelee opas.

HIETAKYLÄN HAUTAUSMAA

Hietakyläntie 6
Haminan luterilaisen kaupunkiseurakunnan 1770-luvulla perustettu vanha hautausmaa on kaupungin luoteispuolella Hietakylässä. Tunnelmallisella hautausmaalla on paljon arvokkaita hautausmuistomerkkejä, jotka kuvastavat Haminan ja sen lähiympäristön kulttuurihistoriaa. Hietakylän luterilaista hautausmaata laajennettiin 1859, samalla se ympäröitiin kiviäidalla. Hautausmaan yhteyteen perustettiin uurnalehto 1997-1998 arkkitehti Bey Hengin suunnitelmien mukaan.

Vanhan keskustan ympyräkaduilla ei voi eksyä. Nähtävyydet ovat lähellä toisiaan ja ympyrän keskipisteessä sijaitseva Raatihuone näkyy jokaisessa kadunkulmassa.

HAMINA-INFO

Matkailuneuvonta/SpaHotel Hamina
Sibeliuskatu 32, p. 040 199 1330
Avoinna ma-la 8-20

Kesäinfo Linnoituksen lipputori
Kaivokatu 6, p. 040 199 1346
Avoinna kesä-elokuu ma-pe 9-17, la-su 10-15

#kohtaamistehamina #hamina
facebook.com/kohtaamistehamina
instagram.com/kohtaamistehamina

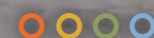
HAMINA

KOHTAAMISTEN KAUPUNKI

KÄVELLEN VANHASSA HAMINASSA

LINNOITUS JA YMPYRÄKADUT

WWW.HAMINA.FI

KAUPUNKI JA KAUPUNKILINNOITUS MUODOSTAVAT EROTTAMATTOMAN KOKONAISUUDEN

Pietari Brahe perusti Weckelax Nystad -nimisen kaupungin vuonna 1653 entisen Vehkalahten paikalle. Tuolloin kaupungille myönnettiin oikeudet käydä ulkomaankauppaa. Kaupungin tuhouduttua Suuressa Pohjan sodassa, se rakennettiin 1720-luvulla uudelleen ympyräkaavaiseksi ja sai nimen Fredrikshamn Ruotsin kuninkaan Fredrik I:n mukaan. Suomeksi nimi kääntyi Haminaksi. Ruotsi alkoi linnoittaa itäistä rajaansa Venäjää vastaan, jolloin Hamina-tuli linnoituskaupunki.

Haminan linnoituksen toteutti ruotsalainen kenraali Axel von Löwen 1720-luvulla. Linnoituksen ja kaupungin esikuvana on italialainen, tähdenmuotoinen renessanssijajan linnoitus 1500-luvulta. Ruotsalaiset toteuttivat linnoittamisen vain hiekkavallituksina. Venäläiset jatkoivat linnoitustöitä 1740-luvulla, jolloin Hamina alkoi venäläinen, ns. Vanhan Suomen aika.

Tähdenmuotoinen bastionilinnoitus sulkee sisäänsä vanhan ympyräkeskustan, jonka kahdeksan sädekatua alkavat Raatihuoneentorilta. Kaksi niiden poikkikatua, Isoympyräkatu ja Pikkuympyräkatu, kulkevat linnoituksen muotoa seuraten kehässä. Pikkuympyräkatu on noin kilometrin mittainen täysi ympyrä.

Kansainvälisestäkin harvinaisen ympyräkaupunki valleineen ja asemakaavoineen on lukuisista 1800-luvun suurtulipaloista huolimatta säilynyt hyvin. Kaupungin sotilaallinen perinne on jatkunut ensin 1800-luvulla Keisarillisessa Suomen Kadettikoulussa ja 1900-luvulla Reserviupseerikoulussa.

Linnoituksen Keskusbastioniin rakennettiin vuonna 1998 tapahtuma-areena Hamina Bastioni, joka saa kesäisin yllään Euroopan suurimman, purettavan telttakatoksen. Hamina Bastioni tarjoaa nykyisin eri kokoisille tapahtumille arvoisensa puitteet.

1. RAATIHUONE 1798
(Johan Brockman)
Renessanssityyliä edustava Raatihuone (torni uusklassista tyyliä, 1840-luvulta) on ollut monessa käytössä. Rakennuksessa on aikoinaan ollut myös pankki, kauppa-putoja, poliisilaitos ja linnoituksen päävartio. Nykyisin keskikerros on juhlayötyössä sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen kokoustiloina. Ylimmässä kerroksessa on kaupungin hallintotiloja.

2. KAUPUNGINMUSEO 1760
Haminan vanhin yksityiskäyttöön rakennettu kaupunkirakennus. Venäjän keisarinna Katariina II ja hänen serkkunsa Ruotsin kuningas Kustaa III neuvottelivat talossa 1783. Rakennuksen peruskorjauksen jälkeen uusi perusnäyttely avattiin 2008.

3. PYHIEN APOSTOLIEN PIETARIN JA PAAVALIN ORTODOKSINEN KIRKKO 1837

Nykyinen kirkko on 3. ortodoksinen kirkko Haminaassa. Sen on todennäköisesti piirtänyt italialaisranskalainen arkkitehti L.T. Visconti ja se edustaa uusklassista tyyliä; ulkopuolelta pyöreä kirkko on sisällä kreikkalainen, tasavartinen risti. Kirkon uusbyzanttilaista rakennustyyliä edustava kellotapuli rakennettiin v. 1862.

4. LIPPUTORNI 1790

Rakennettiin Helsingin bastionin kärkeen linnoituksen komentajan lipputorniksi. Bastioni ja vallit sen ympärillä purettiin 1889. Alue oli Haminan rauhan 100-vuotisjuhla-lisuuskien pitopaikka. Lipputornissa sijaitsee kesäaikana Haminan kaupungin info. Lipputornin puistossa liehuu Pohjoismaiden ja Baltian liput osana Haminan Lippumaailmaa.

5. TANELINKULMA 1889

(Waldemar Aspelin)
Haminassa 1800-luvulta lähtien vaikuttaneen, venäläistä alkuperää olevan Aladinin suvun uusrenessanssi- eli nikkarityylinen kaupunkipalatsi. Nykyisin rakennuksessa toimii mm. Konditoria-kahvila Huovila, toimistotiloja sekä asuntoja. Yksityisomistuksessa.

6. JOHANNEKSEN KIRKKO 1843

(Carl Ludvig Engel)
Luterilaisen seurakunnan uusklassinen kirkko noudattelee kreikkalaisen temppelin muotoja. Paikalla aiemmin sijainneessa linnoituksen komendantin virka-asunnossa asuivat ja allekirjoittivat rauhansopimuksen Haminan rauhan venäläiset neuvottelijat. Tapahtumasta on muistokivi kirkon tontilla, Rauhankadun puoleisella sivulla.

7. KESKUSBASTIONI (HAMINA BASTIONI) 1803-11

Linnoituksen Keskusbastioni jonka 58 kasemattia, muurattua holvia, suunniteltiin alunperin pomminkestäviksi varastotiloiksi. Nykyisin suurten tapahtumien näyttämö katsomoineen ja kesäajan telttakotisineen.

8. MARIAN KIRKKO 1400-luvulta JA KIRKKOMUSEO

Pyhälle Marialle omistettu keskiaikainen kirkko. Kymenlaakson vanhin rakennus. Uusklassinen ulkoasu C.L. Engelin käsialaa 1820-luvun korjaustöistä. Keskiaikaisista maalausista jäljellä vihkiristi itäisellä ulkoseinällä. Museo-

huoneessa esitellään kirkollista elämää 1700-luvulta alkaen.

10. RESERVIUPSEERIKOULU

a. Päärakennus 1898
(Jacob Ahrenberg)
Haminassa 1821-1903 toimineen Keisarillisen Suomen Kadettikoulun päärakennus. Vuodesta 1920 Reserviupseerikoulun käytössä.

b. Maneesi 1832 (Carl Ludvig Engel)
Entinen ratsastusmaneesi, nykyisin juhlasali.

c. Entinen Kadettikoulun laboratorio
(E. B. Lohrmann)
Pieni tiilirakennus puistossa on kaivo 1860-luvulta. RUK:n puistossa on toukokuussa 2018 avattu Suomen lipun tie -lipputeos.

11. RUK-MUSEO
Museo vaalii Reserviupseerikoulun perinteitä vuodesta 1920 alkaen ja toimii koulun kurssien välisenä yhdyssiteenä.

12. VARUSKUNTAHERHO 1863
(E. B. Lohrmann)
Entisen Keisarillisen Suomen Kadettikoulun johtajan virka-asunto venäläistä punatiiliarkkitehtuuria. Vuodesta 1918 upseerikerho. Toimii nykyisin Haminan Varuskuntakerho -nimisenä ravintolana.

13. KAUPPIAANTALOMUSEO 1841
Kasarminkatu oli viime vuosikymmenen vaihteessa merkittävä kauppakatu. Museo kertoo suomalais-venäläisestä kauppiasperinteestä vanhoine puoteineen ja kauppiain asuntoineen. Pihapiirissä mm. paja ja entisajan käsityöläisten tupia.

14. TYKISTÖKOMENTAJAN TALO 1798
Alun perin linnoituksen tykistön komentajan asunto. Uusklassinen julkisivu perua 1800-1900-lukujen vaihteen korjaustöistä. Yksityisomistuksessa.

15. FEDERLEYN TALO
(Waldemar Aspelin)
Uusrenessanssityyillisessä 1890-luvun päärakennuksessa on toiminut mm. apteekki, jonka apteekkareina toimivat A. Nymalm ja myöhemmin A. T. Federley.

16. HOTELLI SEURAHUONE 1890
(Kiseleff & Heikel)
Maamme vanhimpia hotelli-ravintoloita. Yläkeran Marski-kabinetissa on Tove Janssonin 1952 maalaamat Hamina-

aiheet seinämaalaukset. Kivijalassa on ravintola Hostina Kompas, entinen Kompas, joka oli kuuluisa merimieskapakka 1970-luvulle asti.

17. ARVILOMMIN TALO 1849
Rapatun puutalon usrokokoontyylinen ulkoasu on harvinainen maamme kaupunkiarkkitehtuurissa. Talossa on toiminut mm. apteekki. Yksityisomistuksessa.

18. RUUTIKELLARI 1785
Hämeenlinnan bastionissa sijaitseva ruutikellari on kunnostettu taidegalleriaksi ja kokoustiloiksi. Toimi viime sotien aikaan viestikeskuksena. Piha-alueella on japanilaistyylinen kirsikkapuisto.

19. PORMESTARIN TALO 1866
Suomen merkittävimpiä porvaristaloja rakennuksineen ja vanhoine puustoineen. Asuinrakennukset ja talousrakennus ovat myöhäisempireä. Yksityisomistuksessa.

20. RAITTIUSTALO 1902
1884 toimintansa aloittaneen raittiyhdistyksen talo, jossa nykyään toimii Kino Hamina ja Haminan Teatteri.

21. PUISTOTALO 1884 JA KESÄ-PUISTO (Karl August Wrede)
Toiminut hotellirakennuksena ja Ruotsalaisen Seuraklubin käytössä. Nykyisin musiikkiohiston tiloina. Kesäpuisto perustettiin 1850-luvulla Lappeenrannan bastioniin.

22. ASEMARAKENNUS 1899
Alunperin yksityisradan Inkeroinen-Hamina asemarakennus. Laajennuksien jälkeen VR:n omistukseen 1916. Rautatieliikenne loppui 1968. Nykyisin linja-autoasema.

23. HIETAKYLÄN HAUTAUSMAA 1773
Perustettiin linnoituksen muurin ulkopuolelle meren rantaan. Varhaisimmat säilyneet muistomerkit ovat Suomen sodan päättymisen ajalta, vuodelta 1809. Nykyään hautausmaalla myös uurnalehto.

24. VALLIN KOULU 1888
(Waldemar Aspelin)
Alunperin ruotsalainen nais- ja tyttökoulu, myöhemmin yhteiskoulu, vuodesta 1939 kansakoulu.

25. VARUSKUNTA-RAKENNUKSET
Isoympyräkadun aumakattoiset kasarmit ja Meriporttia vastapäätä sijaitseva muonavarastoksi rakennettu tiilirakennus ovat 1770-luvulta.

26. LINNOITUKSEN VARTIORAKENNUKSET
Linnoitettuun Haminaan pääsi kolmesta puomein ja nostosilloin varustetusta portista, joista jokaisen kupeella oli vartiorakennus. Kesäaikainen Turku-Viipuri valtatie, Kuninkaantie, kulki kaupungin halki Lappeenrannan portilta Viipurin portille.

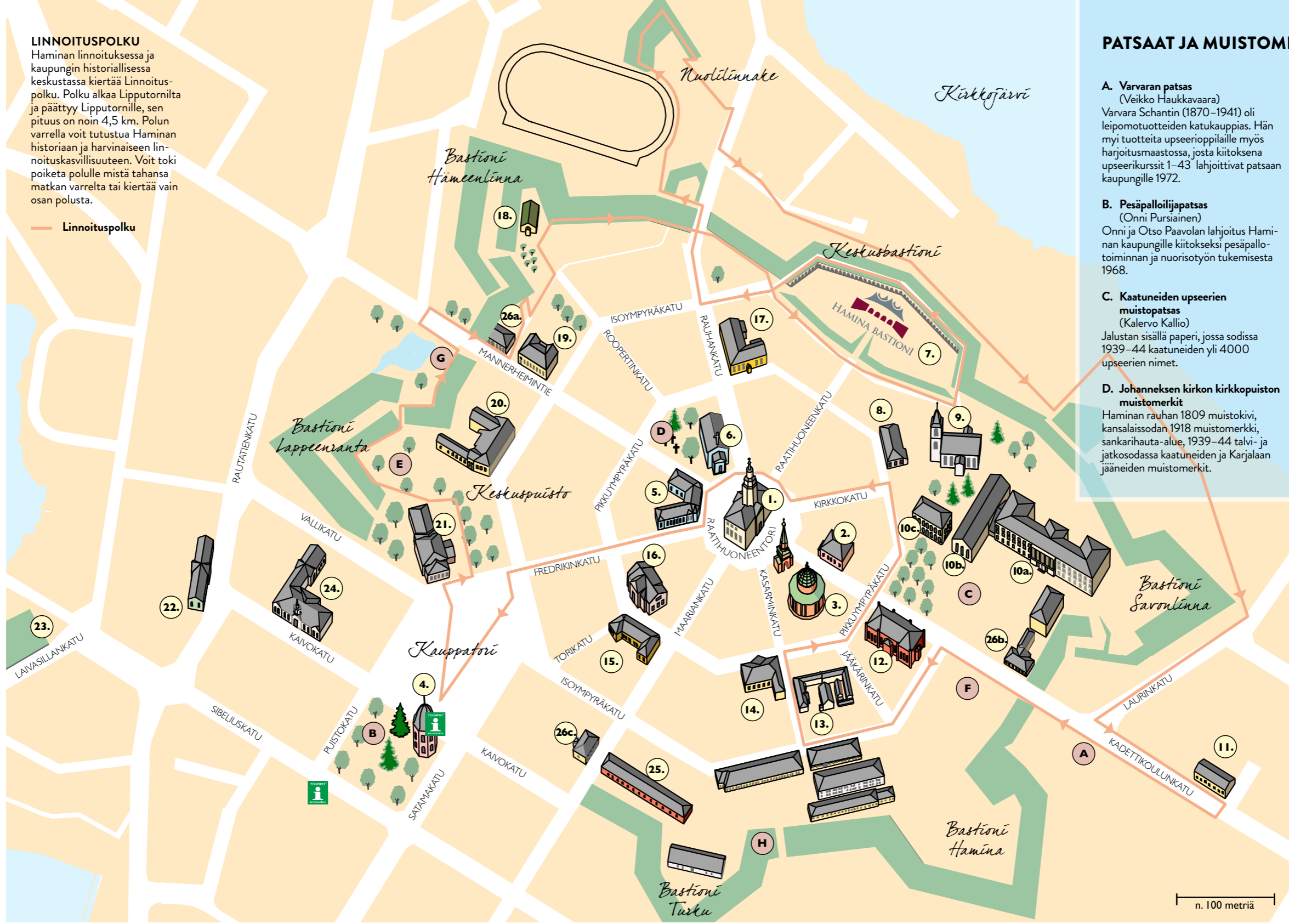
a) Lappeenrannan portin vartiorakennus 1774
Päävartiona 1840-1974, ulkoasu alkuperäinen. Yksityisomistuksessa.

b) Viipurin portin vartiorakennus 1774
Ulkoasu muutettu. Nykyään RUK:n käytössä.

c) Meriportin vartiorakennus 1776
Satamaan johtaneen väylän vartiorakennus. Yksityisomistuksessa.

LINNOITUSPOLKU
Haminan linnoituksessa ja kaupungin historiallisessa keskustassa kiertää Linnoituspolku. Polku alkaa Lipputornilta ja päättyy Lipputornille, sen pituus on noin 4,5 km. Polun varrella voit tutustua Haminan historiaan ja harvinaiseen linnoituskasvillisuuteen. Voit toki poiketa polulle mistä tahansa matkan varrelta tai kiertää vain osan polusta.

Linnoituspolku

PATSAAT JA MUISTOMERKIT

A. Varvaran patsas
(Veikko Haukkavaara)
Varvara Schantin (1870-1941) oli leipomotuotteiden katukauppias. Hän myi tuotteita upseerioppilaille myös harjoitusmaastossa, josta kiitoksena upseerikurssit 1-43 lahjoittivat patsaan kaupungille 1972.

B. Pesäpalloliijapatsas
(Onni Pursiainen)
Onni ja Otso Paavolan lahjoitus Haminan kaupungille kiitokseksi pesäpallotoiminnan ja nuorisotyön tukemisesta 1968.

C. Kaatuneiden upseerien muistopatsas
(Kalervo Kallio)
Jalustan sisällä paperi, jossa sodissa 1939-44 kaatuneiden yli 4000 upseerien nimet.

D. Johanneksen kirkon kirkkopuiston muistomerkit
Haminan rauhan 1809 muistokivi, kansalaissodan 1918 muistomerkki, sankarihauta-alue, 1939-44 talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden ja Karjalaan jääneiden muistomerkit.

E. Rannikostaisteluissa kaatuneiden muistomerkki
(Veli Klami)
Sodissa 1939-44 kaatuneiden muistoksi.

F. Ortodoksinen kappeli 1837
Rakennettu nykyisellä RUK:n kentällä sijainneen, vuonna 1830 puretun, puisen Pietari-Paavalin kirkon muistoksi.

G. Myllynkivi
(Eino Marttila)
Hietakylästä löytyneiden vanhojen myllynkivien mallin mukaan pystytetty 1974. Legenda kertoo Kustaa III:n koiseen keisarinna Katariina Haminaassa käytyjen neuvottelujen aikana 1783. Katariina vastasi suostuvansa avioliittoon vasta, kun käsisuudelman sijaan myllynkiven läpi pystyi antamaan oikean suudelman.

H. Kolmen kannaksen koukkaajien muistomerkki
(Sulo Mäkelä)
8. divisioonan veteraanien muistoksi, paljastettu vuonna 1960.

22. ASEMARAKENNUS 1899
Alunperin yksityisradan Inkeroinen-Hamina asemarakennus. Laajennuksien jälkeen VR:n omistukseen 1916. Rautatieliikenne loppui 1968. Nykyisin linja-autoasema.

23. HIETAKYLÄN HAUTAUSMAA 1773
Perustettiin linnoituksen muurin ulkopuolelle meren rantaan. Varhaisimmat säilyneet muistomerkit ovat Suomen sodan päättymisen ajalta, vuodelta 1809. Nykyään hautausmaalla myös uurnalehto.

24. VALLIN KOULU 1888
(Waldemar Aspelin)
Alunperin ruotsalainen nais- ja tyttökoulu, myöhemmin yhteiskoulu, vuodesta 1939 kansakoulu.

25. VARUSKUNTA-RAKENNUKSET
Isoympyräkadun aumakattoiset kasarmit ja Meriporttia vastapäätä sijaitseva muonavarastoksi rakennettu tiilirakennus ovat 1770-luvulta.

26. LINNOITUKSEN VARTIORAKENNUKSET
Linnoitettuun Haminaan pääsi kolmesta puomein ja nostosilloin varustetusta portista, joista jokaisen kupeella oli vartiorakennus. Kesäaikainen Turku-Viipuri valtatie, Kuninkaantie, kulki kaupungin halki Lappeenrannan portilta Viipurin portille.

a) Lappeenrannan portin vartiorakennus 1774
Päävartiona 1840-1974, ulkoasu alkuperäinen. Yksityisomistuksessa.

b) Viipurin portin vartiorakennus 1774
Ulkoasu muutettu. Nykyään RUK:n käytössä.

c) Meriportin vartiorakennus 1776
Satamaan johtaneen väylän vartiorakennus. Yksityisomistuksessa.